

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Hudák László ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bándi Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítési határozat hatályon kívül helyezése iránt a Miskolci Munkaügyi Bíróságnál 7.M.1792/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.21.753/2008/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. december 16. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.21.753/2008/4. számú ítéletének a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részt nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek

- tizenöt nap alatt - 8.000 (nyolcezer) forint és 2.000 (kettőezer) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

**I n d o k o l á s :**

A felperes keresetében a munkáltató kártérítési határozatának hatályon kívül helyezését kérte az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

Az alperes érdemi ellenkérelmében elismerte, hogy a kártérítési határozatát nem a kollektív szerződés előírásainak megfelelő módon hozta meg, mert nem tartotta be a részére biztosított határidőket, ezért a határozatát visszavonta. Ugyanakkor viszontkeresetet terjesztett elő, melyben a felperest 330.000 forint kár megtérítésére kérte kötelezni perköltség fizetés mellett.

A Miskolci Munkaügyi Bíróság 7.M.1792/2007/15. számú ítéletével az alperes 369/2007. számú, 333.000 forint összegű kártérítés megfizetésére kötelező határozatát hatályon kívül helyezte.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 330.000 forint kártérítést, és kimondta, hogy az eljárás során a felmerült költségeket a felek maguk viselik.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes tehergépkocsi vezetőként állt az alperes alkalmazásában. 2006. augusztus 12-én egy h.-i, az M. tulajdonában álló üzemanyag töltőállomáson árukeveredést okozott. Az alperes a felperessel szemben ezzel összefüggésben kártérítési eljárást indított, amelynek során 2006. augusztus 14-én a felperes a felelősségét elismerte, az alperes pedig figyelmeztetésben részesítette, valamint kizárta a 2006. évi jutalmazásból. Rögzítette, hogy amennyiben a fuvarmegbízó az árukeveredésből kártérítési igényt érvényesít, úgy a kárösszeget a kollektív szerződés alapján az alperes a felperesre fogja hárítani. Az M. 2007. január 15-én 333.017 forint kártérítési igényt érvényesített az alperessel szemben. Ezzel összefüggésben a munkáltató 2007. október 19-én kelt

kártérítési határozatával a felperest 330.000 forint kár megtérítésére kötelezte.

A munkaügyi bíróság ítéletében hivatkozott az Mt. 166. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakra, valamint az Mt. 167. § (1), (2) és (3) bekezdésében rögzítettekre. Utalt továbbá a kollektív szerződésre, illetve a szabályozottakra, valamint az alperesnél a káresemény bekövetkezésekor hatályos Munkautasításban foglaltakra.

A felperes kereseti kérelmében kérte az alperes kártérítés megfizetésére kötelező határozatának hatályon kívül helyezését. Érdemi ellenkérelmében és a tárgyaláson is elismerte, hogy nem a kollektív szerződés szabályai szerint hozta meg a határozatát, ezért azt visszavonta. A bíróság a peres felek nyilatkozatai és a kollektív szerződés alapján úgy ítélte meg, hogy az alperes a szabályzat részbeni megszegésével jogellenesen hozta meg kártérítésre kötelező határozatát, egyoldalú nyilatkozattal pedig azt nem vonhatta vissza. Ezért a bíróság az alperes közvetlen kártérítésre kötelező határozatát hatályon kívül helyezte.

A bíróság az alperes viszontkeresetében foglaltaknak azonban helyt adott. Megállapította, hogy a felperes gondatlan magatartását, azaz vétkességét saját maga többször is elismerte. Ezen túlmenően utalt a Munkautasításban foglaltakra, amelyeket a felperes súlyosan megsértett azáltal, hogy nem ellenőrizte kétszer is azt, miszerint a megfelelő helyre csatlakoztatta-e az üzemanyagcsövet. A bíróság a felperes azon védekezését sem tudta elfogadni, hogy szabadságról rendelték be, a tehergépkocsi gravitációs rendszerű volt és nem szivattyús, illetve azt sem, hogy az üzemanyagmérő rossz, és az üzemanyagcső lyukas volt. Az alperesnek a munkáját akkor is kellő körültekintéssel kellett végeznie, ha a szabadságáról rendelték be, és megfelelően kellett volna ellenőriznie a csatlakozásokat.

Az alperes bizonyította a kár bekövetkezését, hiszen a felek által nem vitatottan az árukeveredés megtörtént, és az M. Nyrt-nek ebből fakadó kárát az alperessel szemben érvényesítette is. A felperes nem vitatta, hogy az M. Nyrt-nek az árukeveredésből kára származott, amelyet az alperesre hárított. Az alperes bizonyította a kár mértékét is, hiszen azt a felperes sem vitatta, hogy az alperes az M. Nyrt. által kiszámlázott költségeket megfizette. A bíróság nem tudta elfogadni a felperes azon védekezését, hogy csak fél, vagy egy havi átlagkeresetével okozott kárért felelne, ugyanis a kollektív szerződés alapján - figyelemmel az Mt. 167. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra is - 3 havi átlagkeresetével felel az általa gondatlanul okozott kárért.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét helybenhagyta, és a felperest 12.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az Mt. a közvetlen kártérítésre kötelezés kapcsán arra ad felhatalmazást, miszerint a kollektív szerződés tartalmazhatja azt a maximális értéket, amelyet a munkáltató közvetlenül érvényesíthet. A Munka törvénykönyve, de

az alperes Kollektív Szerződése sem tartalmaz olyan megszorító rendelkezést, miszerint az Mt. 167. § (1) bekezdéséhez képest magasabb felelősségi mérték kizárólag akkor lenne alkalmazható, ha a munkáltató közvetlenül kötelezi kártérítésre a munkavállalót. Ezért az elsőfokú bíróság jogi okfejtése nem volt törvénysértő, döntését a másodfokú bíróság a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján hagyta helyben.

A felperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen az eljáró bíróságok ítéletének hatályon kívül helyezésére irányult. Másodlagosan a kártérítés összegének 82.850 forintra történő leszállítását kérte.

A felülvizsgálati érvelés szerint a bíróságnak a Pp. 130. § i) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül el kellett volna utasítania a felperes viszontkeresetét, mert az nem tartalmazta a Pp. 121. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat, úgy azt sem, hogy volt-e közvetítői eljárás. Az alperes jogi képviselője, dr. Sz. T. ügyvédjelölt a 2007. december 12-én tartott tárgyaláson ügyvédi meghatalmazással nem igazolta, hogy jogosult volt dr. B. G. ügyvéd helyett eljárni. Az alperes nem rótt le viszontkereseti eljárási illetéket. Ezen túlmenően álláspontja szerint ítélt dolog miatt sem lett volna helye a kártérítésre kötelezésnek, mivel az elsőfokú bíróság az alperesnek az ugyanazon jogcímen hozott azonos összegű kártérítést tartalmazó határozatát hatályon kívül helyezte. Általános jogelv, hogy egy cselekményért csak egy alkalommal lehet joghátrányt alkalmazni. Az alperes 2006. augusztus 14-én árukeveredésért a határozatában figyelmeztetésben részesítette, és a 2006. évi jutalmazásból kizárta a felperest. Ilyen előzmények után az elsőfokú bíróságnak el kellett volna utasítania az alperes viszontkeresetét.

A felülvizsgálati érvelés szerint a jogerős ítélet anyagi jogi jogszabálysértéseket is tartalmaz. Eszerint az alperesnél hatályos kollektív szerződés semmis, tehát érvénytelen, mert az a munkavállalóra nézve hátrányosabb rendelkezést tartalmaz (a munkavállaló 3 havi átlagkeresetével felel) az Mt. 167. § (1) bekezdésében foglaltaktól, mert eszerint „gondatlan károkozás esetén a kártérítés mértéke a munkavállaló 1 havi átlagkeresetének 50 %-át nem haladhatja meg”.

A felperes további álláspontja szerint az alperes nem tett eleget a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján rá háruló bizonyítási kötelezettségének azáltal, hogy nem igazolta, a felperes mikor fejtette ki jogellenes magatartását, nem bizonyította, mikor, milyen összegű kártérítést milyen módon teljesített. Nem igazolta az alperes a felperes vétkességét sem. Az alperes a kártérítési igény érvényesítése során nyilvánvalóan túllépte a kollektív szerződés által meghatározott egy éves határidőt, mert a felperes 2006. augusztus 12-én okozott árukeveredést, az alperes pedig csak egy 1 év 4 hónap után, 2007. december 10-én terjesztette elő kártérítés iránti viszontkeresetét.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül és a rendelkezésre álló iratok alapján dönt [Pp. 275. § (1), (2) bekezdés]. A felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitvaálló 60 nap alatt [Pp. 272. § (1) bekezdés] van lehetőség a felülvizsgálati kérelem kiegészítésére is, ezt követően új tényre hivatkozni nem lehet.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs helye a bizonyítékok újra értékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdemét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valósíthat meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH 2001/197., BH 2002/29.].

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak jogszabálysértés megállapítására nem adtak módot.

A következetes ítélkezési gyakorlat szerint gondatlan károkozás akkor valósul meg, ha a kár bekövetkezését az elvárható gondosság kifejtése mellett el lehetett volna kerülni, és a károsodás azért következett be, mert a munkavállaló ezen gondosságot nem tanúsította.

A felperes gondatlan magatartását, azaz az árukeveredés miatti vétkességét az eljárás során több alkalommal maga is elismerte. A 2006. augusztus 14-én felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint az eset megtörténtét követően a felperes szólt először a kútkezelőnek, jelezve, hogy a benzines csövet az E. dízel tartályba szerelte tévedésből. A felperes meghallgatása során elismerte a felelősségét (keresetlevél melléklete). A munkavállaló a gondatlan magatartását a 2008. február 11-én tartott tárgyaláson szintén megerősítette, amikor úgy nyilatkozott, hogy „elismerem, hogy hibás voltam azért, hogy keveredés történt, hiszen én engedtem bele a 95-ös üzemanyagot igazából a dízeltartályba” (jegyzőkönyv, 4. oldal, utolsó bekezdés). Mindebből következően alaptalan azon felülvizsgálati hivatkozás, hogy az eljárás során nem került bizonyításra a felperes vétkessége.

A lefolytatott bizonyítási eljárás során ugyancsak bizonyítást nyert, hogy az M. Nyrt. az esettel összefüggésben felmerült kártérítési igényét az alperessel szemben érvényesítette, aki bizonyítottan eleget tett a fizetési kötelezettségének. Megjegyzendő, hogy az eljárás során a felperes a kár mértékét, és az alperes által történt teljesítést maga sem vitatta.

Alaptalanul hivatkozott a felperes felülvizsgálati kérelmében a kollektív szerződésben foglaltak megsértésére, miszerint „a munkáltató a károkozást követő egy éven belül a munkáltatói jogkör gyakorló tulajdonszerzésétől számított egy hónapon belül élhet kártérítési igénnyel a munkavállalóval szemben. Ha a kár, vagy a

károkozó személye megállapítása egy hónapnál több időt vesz igénybe, akkor a kártérítési eljárás a megállapítást követő két héten belül indítható meg". Ezen előírás a közvetlen kártérítés érvényesítésére irányadó, az alperes azonban a követelését a bíróság előtt viszontkeresettel érvényesítette. Ebből következően pedig azt az általános elévülési időn belül tehette meg (Mt. 201. §).

Az Mt. 167. §-ának (1) - (3) bekezdésében foglaltak szerint gondatlan károkozás esetén a kártérítés mértéke a munkavállaló egy havi átlagkeresetének 50 %-át nem haladhatja meg. Kollektív szerződés, vagy munkaszerződés a károkozás, illetve a károkozó körülményeire, így különösen a vétkesség fokára a károkozás jellegére, gyakoriságára, valamint a munkavállaló beosztására tekintettel a kártérítés mértékét az (1) bekezdéstől eltérően is szabályozhatja. A kártérítés mértékét a munkaszerződés legfeljebb másfél havi, a kollektív szerződés legfeljebb hat havi átlagkeresetig határozhatja meg. Ettől érvényesen eltérni nem lehet.

Fentiek alapján ugyancsak megalapozatlan a felülvizsgálati kérelemnek a kártérítés mértéke körében kifejtett álláspontja. A kollektív szerződés alapján az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül határozták meg a kártérítés mértékét figyelemmel az Mt. 13. §-ában és az Mt. 167. §-ának (2) és (3) bekezdésében foglaltakra. A törvényi szabályozás folytán tehát megalapozatlan az a felperesi hivatkozás, miszerint a kártérítés körében a kollektív szerződéssel csak a munkavállalóra kedvezőbb módon lehet eltérni.

Téves a viszontkereset érdemi vizsgálat nélkül történő elutasítására irányuló felperesi érvelés is. Önmagában az a körülmény, miszerint az alperes viszontkeresete nem tartalmazta, hogy volt-e közvetítői eljárás, nem alkalmas jogszabálysértés megállapítására. A Pp. 121. §-ában írtak megsértésére egyebekben a felperes csak hivatkozott, azonban álláspontját e körben nem indokolta. Ugyancsak alaptalanul sérelmezte a felperes, hogy dr. Sz. T. ügyvédjelölt a 2007. december 12-ei tárgyaláson nem igazolta, miszerint jogosult volt-e dr. B. G. ügyvéd helyett eljárni. Az iratok között megtalálható az a 2007. december 11-ei keltezésű meghatalmazás, amely szerint az ügyvédjelölt helyettesként eljárhatott a hivatkozott tárgyaláson.

Munkaügyi perben az illetékfizetési kötelezettségről a bíróság utólagosan dönt a tárgyi illetékfeljegyzési jogra figyelemmel, így a viszontkereseten illeték lerovására az alperes nem volt köteles [Itv. 62. § (1) bekezdés a) pont].

Ugyancsak megalapozatlan azon felperesi érvelés, hogy a munkavállalóval szemben csak egyszer lehetett joghátrányt érvényesíteni az általa elkövetett cselekménnyel összefüggésben. Az alperes a felperessel szemben munkajogi szankcióként alkalmazta a figyelmeztetést, illetve a jutalommegvonást, ez azonban nem jelentheti azt, hogy kártérítési felelőssége ezáltal megszűnt

volna. Így a bíróságok jogszabálysértés nélkül döntöttek a felperes kártérítési fizetése körében.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részt nem érintve.

A felperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az adott ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2009. december 16.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. bíró**

A kiadmány hitelével: Nné tisztviselő